

LAUSUNTOPYYNTÖKYSELY HALLITUKSEN ESIITYSLUONNOKSESTA LAIKSI SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUJEN TUOTTAMISESTA

1. Vastaajatahon virallinen nimi

Vastaajien määrä: 1

Nimi

- Valtiovarainministeriö

2. Vastauksen kirjanneen henkilön nimi

Vastaajien määrä: 1

Nimi

- Noora Heinonen

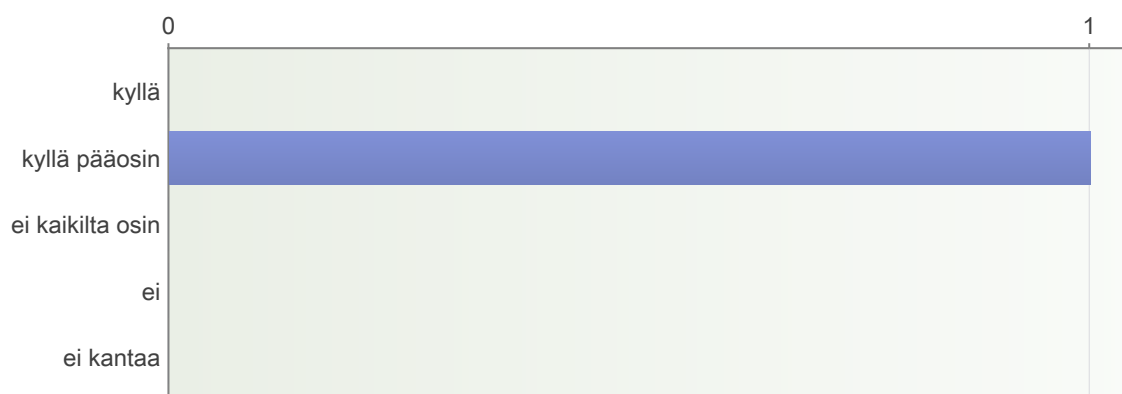
3. Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot

Vastaajien määrä: 1

Etunimi	Sukunimi	Sähköposti
Noora	Heinonen	noora.heinonen@vm.fi

4. Onko lain soveltaminen samanlaisena kaikkiin palvelun tuottajiin niiden oikeudellisesta muodosta ja toiminnan tarkoituksesta huolimatta perusteltu ratkaisu (2 §, 3 § 1 kohta)?

Vastaajien määrä: 1

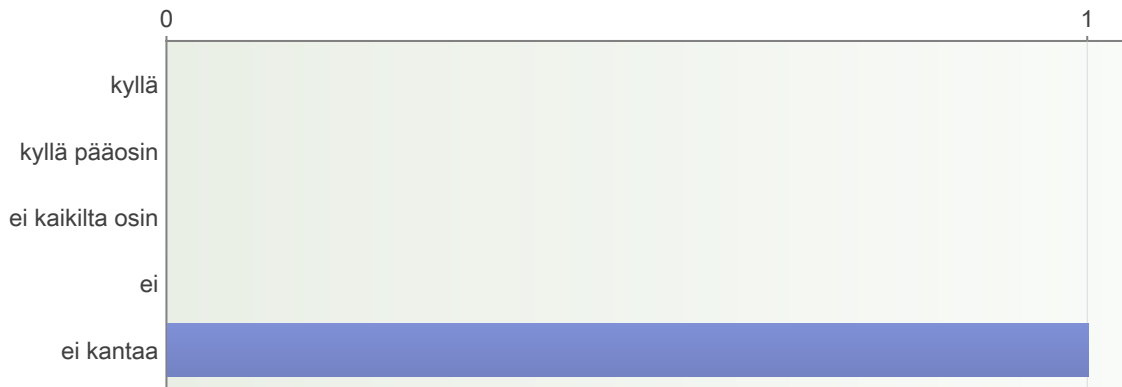

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Ehdotettu esitys on perusteltu ja se tukee sote- ja maakuntauudistuksen sekä erityisesti sosiaali- ja terveyspalvelujen tulevan valinnanvapauslain-säädännön tavoitteita. Kun sosiaali- ja terveyspalvelujen tuotannossa siir-rytään monituottajamalliin, on perusteltua, että kaikista palveluntuottajis-ta rekisteröidään ja saataville tarjotaan samanlaiset perustiedot. On kui-tenkin kiinnitettävä huomiota siihen, ettei julkisia sosiaali- ja terveyden-huollon palveluja tarjoavia yksiköitä ole nykyisin rekisteröity aluehallintovi-raston tai Valviran rekistereissä. Nykyiset toimintayksiköt, tulevat palvelu-yksiköt, ovat vielä muutosten keskiössä sote- ja maakuntauudistuksen voimaantullessa. Siten ei ole tarkoituksenmukaista käynnistää rekisteröin-timenettelyjä ennen em. lainsäädäntömuutosten voimaantuloa 1.1.2019 alkaen.

5. Parantavatko palvelun tuottajalle asetetut ehdot asiakas- ja potilasturvallisuutta (5-9 §, 13 §)?

Vastaajien määrä: 1

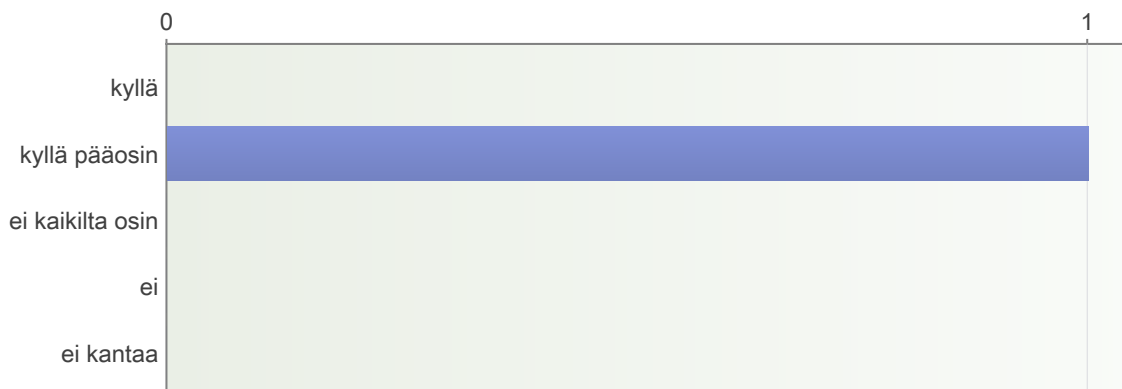

Avoimet vastaukset: ei kantaa

- Valtiovarainministeriö pitää palvelun tuottajalle asetettuja ehtoja perus-teltuina ja arvioi niiden edesauttavan palveluyksiköiden toiminnan jatku-vuuden turvaamisen kautta myös edistävän asiakas- ja potilasturvallisuutta.

6. Vähentääkö palvelun tuottajan ja sen palveluyksiköiden erillinen rekisteröinti, palveluyksiköiden siirtokelpoisuus ja riskiperusteinen hyväksymismenettely palvelun tuottajan ja viranomaisen hallinnollista työtä (13 §, 15 § ja 17 §)?

Vastaajien määrä: 1

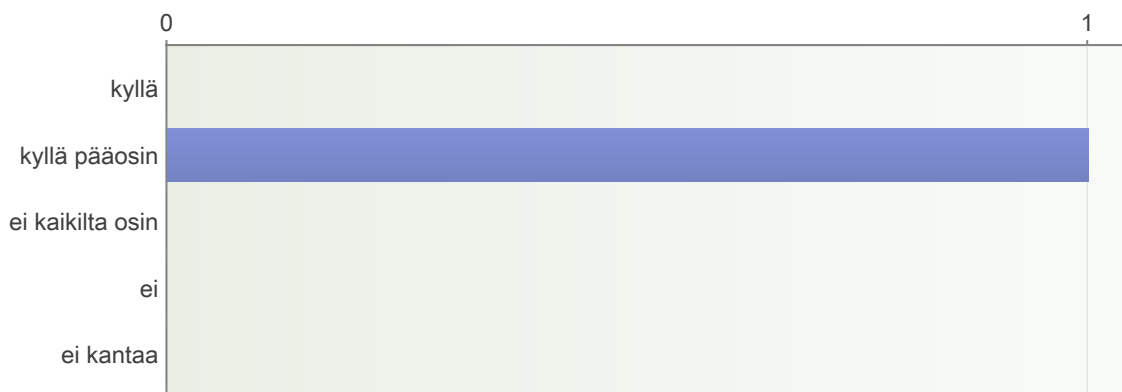
Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Valtiovarainministeriö arvioi, että ehdotetun esityksen mukainen toimintamalli vähentäisi sekä viranomaisten että nykyisten yksityissektorin palvelun tuottajien hallinnollista työtä. Toisaalta velvoite ottaa rekisteröintimenettelyn piiriin myös nykyisen julkisen sektorin palvelun tuottajat on uusi, ja se lisää hallinnollista työtä vastaavasti sekä rekisteröintiviranomaisessa että näillä palvelun tuottajilla. Esitysluonnoksen vaikutusarvioita tulisi täydentää näiden hallinnollisen työmäärävaikutusten ja muiden vaikutusten osalta. Lisäksi valtiovarainministeriö kiinnittää huomiota hallinnollisen työn osalta siihen, että työmäärään vaikuttaa olennaisesti tietojen käsittelyä varten käytössä olevien sähköisten tietojärjestelmien toiminnallisuus, yhteenso-

pivuus ja käytettävyys. Mahdollisimman pitkälle automatisoidut käyttö-jäystävälliset ja yhteensopivat tietojärjestelmät ovat omiaan mahdollista-maan hyvin tehokkaan rekisteröintimenettelyn hallinnointityön, joka tuot-taa hyötyjä sekä palvelujen tuottajille että rekisteröintiviranomaisille. Toi-saalta, jos rekisteröintiä hakeville asiakkaille ei pystytä tarjoamaan helppokäyttöistä, toimintavarmaa ja tietosuojaltaan riittävää sähköistä käyttöliittymää, tai jos rekisteriviranomaisten käsittelyjärjestelmät eivät ole monipaikkaista ja nopeatempoista hallintotoimintaa tukevia, voidaan esityksessä mainitut hyvät hallintotoiminnan tavoitteet valitettavan helposti vesittää. Valtiovarainministeriö arvioi tästä johtuen, että rekisterijärjestelmää koskevat ICT-muutostyötarpeet ovat liian pintapuolisesti kuvattuja ja esittää näitä koskevien kustannusarvioiden tarkentamista. Lisäksi ministeriö huomioi, että ICT-muutostyöt vievät aikaa ja tämän aikataulutuksen pitäisi olla yhteensopiva rekisteröintimenettelyn käyttöönoton kanssa.

7. Vähentääkö yhteisen palveluyksikön käyttömahdollisuus palvelun tuottajan ja viranomaisen hallinnollista työtä ja parantaako se mahdollisuuksia valvoa toimintaa kokonaisuutena (3 § 5 kohta, 18 §)?

Vastaajien määrä: 1

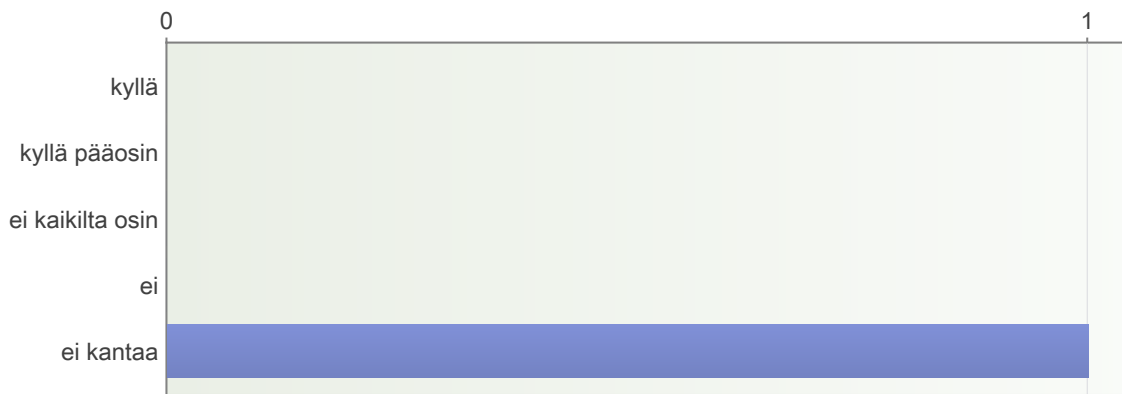

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Valtiovarainministeriö pitää ehdotettua palvelun tuottajalle annettavaa mahdollisuutta yhteisen palveluyksikön rekisteröimisestä perusteltuna, jo-ka olisi potentiaalisesti sekä viranomaisten että palvelun tuottajien hallinnollista taakkaa keventävä menettely. Valtiovarainministeriö viittaa kysy-mykseen liittyen myös kysymykseen 6 antamaansa vastaukseen.

8. Onko vastuullisen palvelun tuottajan käsite ja tehtävät perusteltuja (3 § 5 kohta, 18 §)?

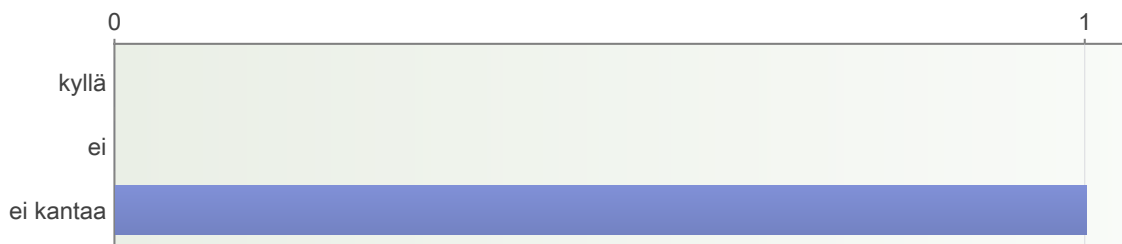
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

9. Onko vastuullisen palvelun tuottajan käsitteelle muita vaihtoehtoja?

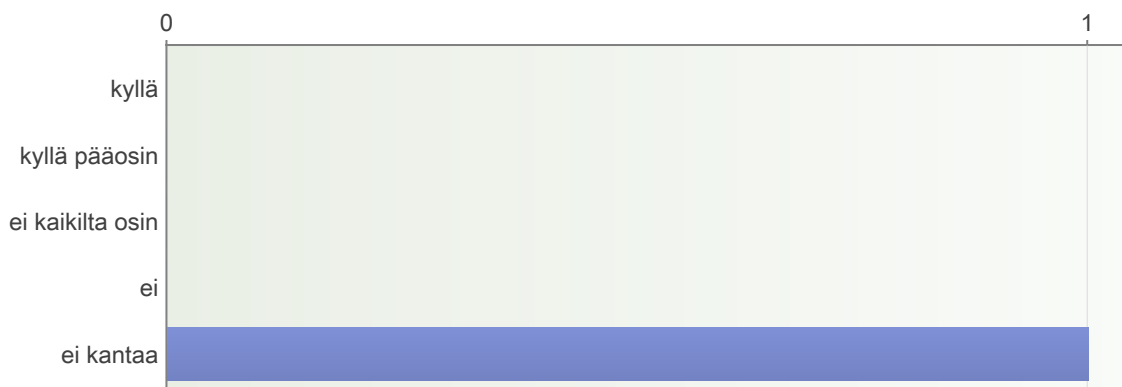
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

10. Ovatko valvovan viranomaisen keinot, mukaan lukien laiminlyöntimaksu ja rekisteristä poistaminen, riittävät asiakas- ja potilasturvallisuuden kannalta (4 luku)?

Vastaajien määrä: 1

11. Muut vapaamuotoiset huomiot laista sosiaali- ja terveystalouden tuottamisesta.

Vastauksien määrä: 1

- Esityksessä ehdotettuun uuteen rekisteröintivaatimukseen tarvitaan erityisesti julkisten tuottajien osalta riittävä siirtymäaika. Maakuntauudistuksen myötä koko sosiaali- ja terveystalouden tuotantomalli ja hallinnollinen organisaatorakenne, ml. toiminta-/palveluyksiköt, muuttuvat. Esitysluonnoksesta käy ilmi (38 §), että laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman nopeasti jo vuonna 2017. Ehdotetusta esityksestä ei sen sijaan käy ilmi, olisiko palvelun tuottajien – ja erityisesti julkisten palvelun tuottajien – rekisteröintivelvollisuudelle muu voimaantuloajankohta.

Jos lakiehdotus tulisi voimaan jo vuonna 2017, olisi esityksellä tällöin talousarviovaikutuksia. Esitystä ei ole kuitenkaan otettu huomioon vuotta 2017 koskevassa kehyksessä, eikä talousarvioesityksessä. Ehdotettu esitys tulee käsitellä myös kuntatalouden ja -hallinnon neuvottelukunnassa.

Lakiluonnoksen mukaan rekisteröintijärjestelmän perusajatus on, että tuottajan henkilö ja tuottajan palveluyksiköt rekisteröidään erikseen. Tämä mahdollistaa monen muun asian ohella organisatorisesti esim. tuottajan henkilön rekisteröinnin valtakunnallisen keskittämisen ja sitä koskevien edellytysten keskitetyn valvonnan. Valtiovarainministeriö pitää edellä mainittua taloudellisesti ja tuotannollisesti tärkeänä osana tavoitetta, koska kysymys on oikeusharkintaisesta paikkariippumattomasta päätöksenteosta, joka ei myöskään edellytä sosiaali- ja terveystalouden sisältö-arviointia.

Lakiluonnoksen toinen keskeinen uudistus on mahdollisuus rekisteröidä yhteinen palveluyksikkö, jossa yksi palvelun tuottaja edustaa muita ja tekee ilmoitukset muiden puolesta tavalla, jossa yksi ja sama rekisterintekninen yksikkö kohdennetaan usealle tuottajalle. Ajatukseen sisältyy nimen omaan hallinnollista taakkaa keventävä menettely, jolloin kaikki tätä yhteistä yksikköä koskevat asiat käsitellään aina samassa yhteensovitussa menettelyssä ja samassa viranomaisessa.

Edellä kirjoitettuun liittyen valtiovarainministeriö huomioi valmistelussa olevan uuden kansallisen valvontaviranomaisen perustamisen, joka toteutuessaan tulisi merkittävästi muuttamaan nykyisten aluehallintovirastojen ja Valviran toimintaa. Toteutuessaan muutoksella olisi vaikutuksia myös nykyisten viranomaisten tehtäväjako ja töiden järjestämiseen. Tästä johtuen ehdotetun lain voimaantuloajankohta tulisi yhteen sovittaa myös uuden valvontaviranomaisen toiminnan käynnistymiseen. Lakiluonnoksessa aluehallintovirastojen ja Valviran työnjako on jätetty nykyistä työnjakoa vastaavaan malliin, mikä ei mahdollista em. muutosten toteuttamista. Ministeriö huomioi myös, että edellä mainitusta johtuen esitetty säännös ei ole yhteensopiva lakiluonnoksen muuhun systematiikkaan. Säännöstä olisi tämän vuoksi tarkistettava, vaikka työnjako lopulta päädyttäisikin säilyttämään nykyisessä muodossaan.

Valtiovarainministeriö katsoo, ettei lakia tulisi soveltaa julkisiin tuottajiin ennen sote- ja maakuntauudistusten voimaantuloa. Ei ole tarkoituksenmukaista, että kuntatuottajat hakisivat lyhyeksi siirtymäajaksi rekisteröintiä omille yksiköilleen ennen sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien siirtymistä maakunnille. Lisäksi maakuntien osalta siirtymäsäännöksissä tulee ottaa huomioon maakuntien oman sote-tuotannon yhtiöittämisvelvollisuudelle säädetty siirtymäaika, joka jatkuu vuoden 2020 loppuun. Riittävän siirtymäajan säätäminen julkisille tuottajille on perusteltua myös siksi, että valvontaviranomaisten voimavarat ovat täydessä käytössä vuosina 2017–2019 jo nykyisen yksityisen sektorin hakemusten vuoksi huomioiden, että myös vanhat luvat pitää päivittää uuteen järjestelmään.

Voimassa olevassa arvonlisäverolaissa (1501/1993) terveyden- ja sairaan-hoitoa sekä sosiaalihoitoa koskevat verovapaudet on määritelly sosiaali- ja terveystalouden tuottamista koskevan lainsäädännön perusteella. Ehdotetun lainsäädäntömuutoksen toteutuminen edellyttäisi todennäköisesti mainittujen verottomuussäännösten tarkistamista. Kuten luonnoksessa hallituksen esitykseksi todetaan, ehdotetuilla muutoksilla ei kuitenkaan olisi tarkoitus muuttaa verovapauksien laajuutta tai määräytymisperusteita nykyisestä.

Sosiaali- ja terveystalouden yhdenmukainen ja nykyistä yksinkertaisempi rekisteröintimenettely ja julkinen tietopalvelu olisivat omiaan helpottamaan verovapauksien soveltamista käytännössä ja parantamaan valvonnan edellytyksiä. Esimerkiksi ehdotukseen sisältyvä sosiaalihoitona luovutettaviin kotipalveluihin sisältyvien tukipalvelujen uusi rekisteröimismenettely parantaisi mahdollisuuksia valvoa näiden palvelujen verovapautta.

Lopuksi valtiovarainministeriö huomioi esitystä valmistellun alun perin koskemaan ainoastaan yksityistä sote-palvelujen tuottajia, ja laajennettu sote-uudistuksen ja valinnanvapausmallin valmistelun edetessä koskemaan myös julkisia palvelutuottajia. Tämä soveltamisalan laajennus heijastuu esitysluonnoksen perusteluteksteihin, joista suurelta osin puuttuu julkisen palvelutuotannon huomiointi. Valtiovarainministeriö kiinnittää huomiota tarpeeseen täydentää esitystä muun muassa nykytilan kuvauksessa, vaikutusarvioinneissa ja perustelujen sanamuodoissa julkisten tuottajien huomioon ottamiseksi.